

tweeërlei, zeer onderscheiden opzicht. Voor-
eerst trekt het de aandacht, dat Jesus
niet een lichamelijke gedaante ontving, gelijk
die aan Adam en Eva bij hun schepping werd
toebedeeld, maar dat Jesus onze lichaams-
gestalte en onze menselijke natuur aannam in
dien vorm, die als gevolg van de zonde ons
eigen is geworden. Doch dit is niet al. Er is
nog een tweede opmerking. Gesteld toch al,
dat Jesus een natuur in paradijsstaat had aan-
genomen, gelijk Adam die ontving en vóór zijn
val in sonde bezat, dan nog zou dit niet de
vorm van menselijke natuur geweest zijn, gelijk
die bij Jesus paste. Het paradijslichaam was,
ook vóór den val, toch nog niet „het lichaam
der heerlijkheid“, en bij Jesus had, voor wat
hem aanging, van zelf nooit anders dan dit
„heerlijk lichaam“ (Filippi 3: 21) gehoord.

Nu de Christus daarentegen, om oorspronkelijk,
te Bethlehem het lichamen der vernedering aannam,
en dit reeds in zichzelf vernederde lichaam nog-
maals vernederde in den kruisdood, nu lag in
zijn Opstanding uitgesproken, niet, dat hij
opstand gelijk hij stierf, maar dat, van 't
oogenblik zijner Opstanding af, een beginsel
van hoogere heerlijkheidskracht in hem begon
te werken, die zijn vorm en verschijning
wijzigde, gelijk dit op den Tabor reeds profetisch
geschied was. Een wijziging die van dat oogenblik
af doorging, en ten slotte eerst in het „heerlijk
lichaam“ waarin hij thans verkeert, tot ruste
kwam.

Van den overgang, die hierbij plaats greep, kwam
het, dat een ieder Jesus na zijn Opstanding
terstond herkende. Het is evenzoo hieraan toe
te schrijven, dat Saulus op den weg naar Damascus
wel een verblindend licht zag, maar dat hij
niet zag, maar zijn gelaat niet onderschei-
denlijk zag. En uit gelijke oorzaak verklaart het
sich, dat Johannes op Patmos, „wel een zag den
Zoon des menschen gelijk zijnde“, maar zóó dat
toch de gestalte zelf wegschoot in verblindende
gloed en glans. Geheel de gestalte was wit als
witte wol en als sneeuw, door den hoogen graad van het
witte licht. Als een vuur ging zijn oogen
uit en zijn voeten gloeiden als een oven. Zelfs
de stem van Jesus had hoogere kwaliteit ont-
vangen, en ruischte als een stem vele wateren.

Daar nu de apostel betuigt, dat ook ons
lichaam gelijke gedaantewisseling zal ondergaan,
is het duidelijk, dat we aan de portretten die
we van onze dooden bezitten, niet te veel
hechten moeten. Wel kunnen we bij ons
denken aan onze vroeggestorvenen niet anders
aan hun wesen vasthouden dan door uit hun
beeld ons hun wesen voor de geest te brengen,
maar de Schrift wil dan toch, dat we ook hierbij
wel van die gelijkenis met het beeld dat ze ons
vertoonden, zullen uitgaan, maar steeds zullen
verstaan, dat die beeltenis hun nu niet meer elgen
is, omdat ze thans van hun lichaam gescheiden
zijn, en ook in de Opstanding hun de vroegere
gestalte niet meer in dien afgestorven vorm zal
worden teruggevoerd.

Wat blijft, of wilt ge, terugkeert, is niet de
vroegere vorm, maar het verborgen wesen, en
alleen onze geest is 't, die dit verborgen wesen
grijpen en herkennen kan.

Op die verandering en wijziging van den
vorm bij het gelijkblijven van het verborgen
wesen heeft de Heere onze God ons dan ook
in heel de organische schepping voorbereid.

Reeds in de plantenwereld nemen we dit
telkens waar. 't Planten met stek of bol of
zaadkorrel. Dan begint de ontkieming. Die ont-
kieming vormt tak of stengel. Aan den stengel
komt knop en blad. Die knop ontkiuit. Er
bloeit straks een bloem. Die bloem verdwijnt. Zo
het eind is het rijpen van de vrucht. En zelfs hier
blijft 't niet bij. Als de komde komt, schijnt 't
al weg te sterven. Althans 't verdort in 't al
wij waarnemen. Maar dit duurt slechts tot de lente,
en dan komt 't leven weer terug. Nog wonder-
baarder zelfs is aan den mensch de kennis en
het vermogen verleend, om de plant door zijne
cultuur te veredelen, en met name op onze
bloementoonstellingen vinden we vaak pracht-
exemplaren, die ons de bloemen eerst in haar
volle heerlijkheid toonen.

Niet anders is het in de dierenwereld. Denk
slechts aan de rups en de kapeel, of stel maar
in uwe gedachten het pas uit het ei gekomen
kuikenpauw en daarnaast de volwassen pauw
die haar staart in al zijn weelde uitstijgt.

En zoo nu is 't ook met het kind des
menschen.

Wat machtig verschil en onderscheid niet
tusschen het kindeke aan 's moeders borst, en
den man met titanenkracht die na 20 en meer
jaren uit dat onnoosle kindeke gewassen is.
Ge kunt haast niet gelooven, dat ze beiden
één en hetzelfde wesen zijn, en toch is die
man uit dat teere kindeke opgegroeid. Gelijk
verschil merkt ge bij terugkeer van gezondheid
en kracht in den eerst doodelijk kraanle. Toen
ge hem uitgemagerd en machtelooz-dof op
zijn ziekbed zagtedenigen, was 't of er geen
wesen meer in hem was, en nu, na de vol-
komen genezing, is die man die een kind des
doods scheen, weer een bloeiende gestalte die u
ontzag inboezemt. Bij het verouderen is het
evenzoo. Wie herkent in den ouden, afgestor-
ven grijsaard den man vol levenslust en levensmoed,
gelijk ge hem in de kracht van zijn leven be-
wonderd hebt? Zelfs kroon en verdriet kan de
gestalte van den eens sterken, kloeken mensch
derwijds doen slinken en inkrimpen, dat ge zijn
gestalte moeilijk in hem terugvindt.

Altemaal wijzigingen van den vorm, terwijl
toch het wesen één blijft.

En zoo nu ook gaat 't door aan de overzij
van het graf. Ook daar sal 't niet een onafze-
bare scharre van levende, maar toch elkan-
der steeds gelijk blijvende gestalten zijn, maar, om-
gekeerd, een gaan van kracht tot kracht, van
heerlijkheid tot heerlijkheid. In vorm altoos
nieuw en hooger, onderwijl toch 't wesen één
blijft. En dit alles nu sal voor eeuwig beheerscht
zijn en blijven door die almogende werking, die
van Christus heerlijkheid uitgaat.

Dr. A. K.

Amsterdam, 4 April 1913.

Het is een verblijvend teken, dat ook
in de Hervormde Kerk al meer het besef
begint door te dringen, dat de zen-
dingsarbeid niet aan de particuliere genoot-
schappen mag worden overgelaten, maar
dat de Kerk van Christus hier in de
eerste plaats een roeping heeft te ver-
vullen.

De classis Rotterdam heeft van de be-
voegdheid, haar door een wijziging in het
Reglement geschenken, om buitengewone
vergaderingen te houden, gebruik gemaakt
om een aparte samenkomst aan de zending
te wijden. Ze had daarbij als raadsman
uitgenoodigd Dr. J. H. Gunning, die door
zijn betrekking tot het Nederlandsch en
Utrechtsch Zendingsgenootschap geacht werd

het best voorlichting te kunnen geven.
Volgens het verslag in de N. Rotterdammer
vatte hij aan het slot zijner rede zijne con-
clusies aldus saam:

De kerk heeft allereerst tot taak een dak te
bouwen over de verschillende zendingscorporaties.
De Classicale Zendingscorporatie moet zich op
de hoogte stellen van alles, wat er in haar
ressort voor de zending wordt gedaan. In de
tweede plaats moet zij trachten voor een of
meer (een drielst is voor Rotterdam zeker niet
te veel) zendingsposten het noodige geld bijeen
te brengen, zonder zich te binden aan een
bepaalde zendingvereeniging. De kerkelijke
zendingscorporatie behoudt zich de vrije be-
schikking over het door haar bijeengebrachte
geld voor.

Spr. wijst op een actie voor de zending, die
reeds sedert eenige jaren in de stad Rotterdam,
en in Vlaardingen, Schiedam en Maassluis aan
den gang is. Aanvankelijk was het doel, het
geld bijeen te brengen voor een post van het
Nederlandsch Zendingsgenootschap en een post
van de Utrechtsche Zendingvereeniging; onlangs
is besloten ook een post van de Nederlandsche
Zendingvereeniging in het werk op te nemen.
Deze actie is voorloopig reeds in kerkelijke
banen geleid, en wanneer de kerk de leiding
van dit werk in handen wil nemen, dan sal
men zich daarover verblijden.

Bij de discussies over dit referaat bleek
men algemeen de overtuiging te zijn toege-
daan, „dat de Hervormde Synode wel zou
doen, door de instelling van een centrale
zendingraad aan de ontwaakte kerkelijke
actie voor de zending de mogelijkheid te
openen, haar idealen te verwezenlijken“, en
dat de zendingscorporaties de Synode be-
hoorden aan te moedigen om hiertoe de
noodige stappen te doen.

Ten slotte werd besloten drie zending-
sposten van de drie in Rotterdam werkzame
zendingscorporaties (N. Z. G., N. Z. V.
en U. Z. V.) voor rekening der Classis te
nemen.

Indien met dit laatste bedoeld ware, dat
de Kerken der Classis Rotterdam drie
Zendingsposten zouden overnemen in dien
zin, dat de zendingen door deze Kerken
zouden worden uitgezonden en van de
Kerkeraden hun instructie zouden ontvangen,
dan zou metterdaad een flinke stap in de
goede richting zijn gedaan.

Voorzover we uit het verslag kunnen
afleiden, is dit echter niet de bedoeling.
Voor-rekening-nemen schijnt alleen te wil-
len zeggen, dat de Classis financieel voor
deze drie Zendingsposten zorgen zal, maar
dat de uitleiding en het bestuur aan de
betrokken Zendingsgenootschappen overge-
laten zal worden. Hier ligt, indien we het
besluit juist vertolkt hebben, de grondfout. In
plaats dat de Zendingsgenootschappen dienen
sullen om het geld bijeen te brengen, en de
Kerken het Zendingwerk, dat rechtens haar
alleen toekomt, ter hand zullen nemen, wordt
de verhouding juist omgekeerd; de Kerken
zullen het geld betalen en de Zendingge-
nootschappen zullen het heft in handen
houden. Dat op dien weg van een leiden
der Zending in kerkelijke banen geen sprake
kan wesen, behoeft wel niet betoogd.
Kerkelijk wordt de Zending eerst, wanneer
ze van de Kerk uitgaat, niet wanneer de
Kerk er het geld voor betaalt.

Ook de rede van den heer Gunning liet
op dat punt aan helderheid en duidelijkheid
veel te wenschen over. De letwat zonde-
lijke beidspraak, dat de Kerk allereerst
tot taak heeft een dak te bouwen over de
verschillende Zendingsgenootschappen, was
feitelijk een loochening van de principiele
roeping der Kerk om zelf zending te drijven.
Wie een dak bouwt boven lemands hoofd,
tracht hem te bewaren voor ongevallen,
en de Kerk heeft wel een andere
roeping van God ontvangen dan om den
Zendingarbeid aan particuliere genoot-
schappen over te laten. Men versta ons
wel. Dat, zoolang de Kerk geen Zending
dreef, particuliere genootschappen deze taak
hebben overgenomen, was goed en recht.
Maar zoodra in de Kerk de Zendingaar-
drift begint te verlevendigen en de Kerk
weer gevoelen gaat, dat Christus' bevel:
predikt het Evangelie aan alle creaturen
den Zendingplicht haar op de schoude-
ren legt, is het de averchtsche wereld,
wanneer een geestelijk adviseur haar
zeggen komt: gij hebt de Zendingsgenoot-
schappen met uw belangstelling en met
uw geld te steunen. De raad had moeten
wezen: neem het werk der Zending van ons
Zendingsgenootschappen uit handen; wij
hebben als noodhulp dienst gedaan, maar de
roeping behoort aan u, Kerk van Christus.
En juist dat element ontbrak in de rede
van Ds. Gunning.

De Kerkelijke tucht.

Prof. Bouwman heeft onze Kerken een
niet geringen dienst bewezen door zijn
lijvige studie — met de registers meer dan
300 bladzijden groot — over de Kerkelijke
tucht naar Gereformeerde Kerkrecht in het
licht te geven. De uitgever, J. H. Kok,
zorgde dat dit kloekke werk ook in kloek
formaat verscheen. En de duidelijke op-
schriften der paragrafen boven de bladzijden
benevens het uitvoerige teksten-, personen-
en zakenregister maken dit werk ook voor
het naslaan zeer geschikt.

Wat de Kerkelijke tucht, al behoort ze
niet tot het wesen der Kerk, toch voor
haar welzelen onontbeerlijk is, behoort in
Gereformeerde kringen wel niet te worden
aangetoond. Het is juist Calvijn geweest,
die met zijn diep besef van de heiligheld
der Kerk, het meest den nadruk heeft ge-
legd op de oefening der tucht, en heel de
eigenaardige organisatie, die hij voor de
Kerk in het leven riep, staat wel voor een
groot deel daarmede in verband. In alle
Gereformeerde Kerken, die haar oorsprong
nog niet geheel verloochend hebben, wordt
de kerkelijke tucht dan ook gehandhaafd,
en niet het minst daaraan danken deze
Kerken den streng zedelijken invloed die van

haar op heel het volksleven is uitgegaan.
Toch is de uitoefening van de kerkel-
ijke tucht in de praktijk niet zoo gemak-
kelijk als men zich dit wel eens voorstelt,
en wie van nabij met ons kerkelijk leven
bekend is, weet wel, hoe onze Kerkeraden
en meerdere vergaderingen hier telkens
voor zeer moeilijke en ingewikkelde vraag-
stukken staan. Wel zijn de grondlijnen voor
de oefening der kerkelijke tucht in onze
Kerkenorde aangegeven, en zijn deze lijnen
met groote zuiverheid en duidelijkheid ge-
trokken, maar de toepassing van deze be-
ginselen levert vaak niet geringe moeilij-
kheid op. Moelijkheden, die deels daaruit
voortkomen, dat men het doel van de tucht,
en de regelen die daarbij gehandhaafd
moeten worden, niet genoegzaam kent of
doordiet; deels daaruit, dat het leven zelf
zoo ingewikkeld en samengesteld is, dat
men telkens voor tuchtgevallen komt te
staan, waarbij de toepassing der regelen niet
zoo gemakkelijk is aan te geven. Daarbij
komt nog, dat onze Kerken in haar Kerken-
ordening het tuchtrecht sober hebben be-
handeld en zich meer beperkt hebben tot
de aanwijzing van de beginselen, dan dat
ze een uitvoerig wetboek van tucht-
recht hebben gegeven. Op zich zelf is
dit uitspraak genoeg, dat onze Kerken
niet gebonden zijn aan een reglementaire
bundel, waarbij allerlei minutieuze bepa-
lingen aanleiding kunnen geven tot einde-
loze formeel-strijdvragen en advocasseries,
gelijk ze in de Hervormde Kerk telkens
voorkomen. Maar het hoogere en ideale
standpunt ook hier door onze Kerken
ingenomen, elucht dan ook van de ambts-
dragers een veel hoogere geestelijke rijpheid
om te weten, hoe ze in bepaalde gevallen
de beginselen hebben toe te passen. Juist
daarom is inlichting en voorlichting op dit
punt voor onze Dienaren des Woords en
ouderlingen waarlijk geen overbodige weelde.
En wat we dusver over het kerkelijk
tuchtrecht bezaten, was alleen Voetius Politia
Ecclesiastica, in welks bezit slechts een
zeer enkele predikant zich verheugen kan,
wiens middelen hem de aanschaffing van dit
kostbare werk veroorloofden. Wel heeft
Koelman in zijn Ambten en Plichten der
Ouderlingen en Diakenen ook voor meer
ontwikkelde leeken een kostelijke hand-
leiding geboden, die in hoofdzaak aan
Voetius ontleend is, maar bij allen lof, die
aan dat werk toekomt, zal toch wel niemand
beweren, dat het zich gemakkelijk lezen
laat. Het reeds zoo stramme Latijn van
Voetius is in deze Hollandsche vertaling er
heusch niet smakelijker op geworden, en
bovenal de aporistische wijze, waarop de
wetenschap in die dagen zulke onderwerpen
behandelde, stemt niet meer overeen met
den geest van onzen tijd. Prof. Bouwman
heeft dus door deze studie over de Kerkel-
ijke tucht metterdaad voorzien — om een
bekende uitdrukking over te nemen — in
een bestaande en reeds lang gevoelde be-
hoefte.

Daarbij komt in de tweede plaats, dat
dit werk breed is opgevat, geheel in over-
eenstemming is met de Gereformeerde be-
ginselen, en wegens de klare en duidelijke
uitsluiting zich ook gemakkelijk lezen laat.
Het eerste deel handelt over oorsprong en
wesen van de Kerkelijke Tucht, waarbij naam
en begrip der tucht worden besproken, haar
voorbereiding in het Oude Testament wordt
getoond en haar karakter in het Nieuwe Te-
stament wordt geschetst. Het tweede deel geeft
daarna in korte trekken een overzicht van
de geschiedenis der kerkelijke tucht, van de
oude Kerk af tot onzen tijd toe. Doel van
dit historisch overzicht is niet alleen, om
de ontwikkeling van het tuchtrecht te doen
kennen, maar ook om de verschillende op-
vattingen van de tucht in de Roomsche
en Protestantische Kerken duidelijk te maken.
Terwijl eindelijk het derde deel, de kerkelijke
tucht in de uitoefening, de beginselen van
de kerkelijke tucht en de toepassing daarvan
kennen doet. Hier wordt achtereenvolgens ge-
handeld over het voorwerp, het doel, de oor-
saken en de bedienaren van de kerkelijke tucht,
vervolgens wordt de gang van de kerkelijke
tuchtvoering getekend in de voorbereiding,
de excommunicatie en de wederopneming
der afgesnedenen, terwijl afzonderlijk nog
gesproken wordt over de censuur over
kerkledenaren en hun herstelling in het ambt.
Tenslotte worden hieraan nog toegevoegd
twee paragrafen over de onderlinge censuur
in de kerkelijke vergaderingen en de at-
tattaten.

Toont deze korte inhoudsopgave reeds
hoe omvangrijk de stof is, die hier behan-
deld is geworden, ook de uiterling mag in
menig opzicht voortreffelijk worden ge-
noemd, vooral wat het laatste deel betreft.
Het historische gedeelte is letwat gedrongen,
en daardoor laat de duidelijkheid en volle-
digheid soms wel iets te wenschen over.
Wat over de tucht in de Middeleeuwen
gezegd wordt, is voor een dergelijk hand-
boek eenzijdig te veel en geeft toch aan
de andere zijde niet een duidelijk en klaar
afgerond beeld. Terwijl de historische ont-
wikkeling van de tucht in de Kerken der
Reformatie, met name bij Zwijngli en Calvijn,
breder en grondiger had kunnen behandeld
wezen. Al kan in een historisch overzicht
slechts wat hoofdzaak worden aangestipt,
toch is hier wel eens wat plaats gegend
aan allerlei bijzonderheden, die met de
tucht niets te maken hebben (ik noem slechts
als voorbeeld blz. 32) terwijl daarentegen
zeer belangrijke vragen stilzwijgend worden
voorbijgegaan.

Het laatste deel schijnt mij dan ook van
dit werk verreweg het best gelukt te zijn.
Niet, dat ik ook hier niet enkele bedenkin-
gen heb; zoo acht ik het wel letwat sterk
uitgedrukt, dat de Kerk rechtstreeks van
Godswege toezicht heeft te houden op
schoolvereenigingen enz. (blz. 169); zoo ook
ik wel evenmin kunnen vereenigen met de uit-
spraak (blz. 220), dat kerkelijke censuur
de bediening van den doop aan de kinderen

der gecensureerden moet opschorten, omdat
dit zeer stillig niet de praktijk onzer Gere-
formeerde Kerken is geweest. Maar al heb
ik hier en daar een kanteekening gemaakt,
aan de waardeering, die ik voor dit uitne-
mende werk gevoel, doet dit niet te kort.
Verschil op een enkel ondergeschikt punt
zal er altoos wel overblijven, en dit schaaft
ook niet, wanneer men in de beginselen
het maar eens is. En het is mij een oor-
zaak van harteijke blijdschap, dat ik niet
alleen met de fundamentele lijnen, hier
aangegeven, maar ook met den opbouw mij
van harte vereenigen kan.

Ouders of getuigen?

IX.

De uitspraak van de Amsterdamsche
Synode, dat de kinderen van ouders, die
wel lid der Kerk zijn, maar nog geen be-
lijdenis des geloofs hebben afgelegd, als
zaad der Kerk zijn te beschouwen en
daarom recht op den doop hebben, is dus
volkomen in overeenstemming met wat
onze Gereformeerde Kerken steeds geleerd
hebben en vindt steun in wat de Schrift
ons zegt aangaande het doorgaan van de
verbondsrelatie niet alleen tot het zaad,
maar ook tot het zaad van ons zaad. Hoe-
zeer we daarom ook wenschen te waken
tegen elke onthelling van het verbond,
toch mag overdreven strengheid niet oor-
zaak worden, dat we van de verbonds-
weldaden die kinderen uitsluiten, die nog
als zaad der Kerk te beschouwen zijn. En
dat dit geldt van de hier bedoelde kinde-
ren zal na ons breedvoerig betoog thans
wel door niemand betwijfeld worden. Of,
indien er desaangetoond nog twijfel mocht
bestaan, dan rust op degenen, die hierin
van de algemeene overtuiging onzer Ge-
reformeerde Kerken afwijken, de last, om
op degelijke gronden, aan de Heilige Schrift
ontleend, aan te toonen, dat de Gerefor-
meerde Kerken zich in dit opzicht vergist
hebben.

Zoolang dit niet is geschied, dienen onze
Kerken de uitspraak der Generale Synode
voor vast en bondig te houden en mag daarom
de doop aan deze kinderen niet geweigerd
worden. De uitvlucht: ik weiger den doop
aan deze kinderen niet, want ik verklaar
terstond bereid te wesen deze kinderen te
doopen, wanneer de ouders belijdenis heb-
ben afgelegd, en de ouders dragen dus zelf
de schuld, wanneer de doop aan hun kin-
deren niet bediend wordt, — gaat natuurlijk
niet op. De Synode heeft niet uitgesproken,
dat alleen kinderen, wier ouders belijdenis
hadden der gemeente waren, gedoopt moesten
worden, maar dat ook de kinderen van ouders,
die nog geen belijdenis des geloofs hadden
afgelegd, recht op den doop hadden. Dat recht
nu is niet een menselijke, zelfs niet een
kerkelijke, maar een Goddelijk recht. God de
Heere heeft deze kinderen in het verbond der
genade besloten, en daarom hebben ze recht
om de teekenen van het verbond te ont-
vangen. Aan die kinderen den doop te
onthouden, totdat de ouders zekere voor-
waarden vervuld hebben, zou daarom on-
geoorloofd wesen. Natuurlijk mag de Kerk
bij den doop voorwaarden stellen, en ze
doet dat ook. Wanneer bijv. genoegzame
waarborg voor de Christelijke opvoeding
ontbreekt, mag de doop niet bediend wor-
den. Maar deze voorwaarden raken recht-
streeks het te doopen kind, en staan met den
doop zelf in onlosmakelijk verband; de doop
kan zonder deze waarborgen niet geschoon
worden. Geheel anders daarentegen staat
het met den elsch, dat de ouders eerst
belijdenis des geloofs moeten afleggen,
want hoe rechtmatig deze elsch ook op
zichzelf is, en hoezeer de ouders zondig-
den, die aan diesen elsch niet voldoen,
deze elsch raakt hen zelf, hun eigen
kerkelijken en geestelijken staat, hun onge-
hoorzaamheid tegenover den elsch van het
Genadeverbond, maar het raakt niet de
rechten van hun kind. Daarom wordt deze
elch, hoe billijk hij, op zichzelf beschouwd,
is, onrecht, wanneer daaraan de doop van het
kind vastgekoppeld wordt. En dit onrecht
wordt dubbel stuitend, omdat het hier niet
geldt een tekort doen aan de rechten van
volwassenen, die protesteerden kunnen en op
andere wijze aan hun recht kunnen trachten
te komen, maar het recht van kleine kinderen,
die machteloos zijn om dit te doen. Reeds op
burgerrechtelijke terrein geldt het als een
dubbel ernstig misdrijf, wanneer men aan
de rechten van onmondige kinderen zich
vergrijpt, en hoeveel te meer heeft dan
op het heilige terrein de Kerk van Christus
niet te zorgen, dat zij, die de moeder der
geloovigen en ook de moeder van het zaad
der Kerk is, nooit aan het recht van de
haar toebestouwde kinderen te kort doet.
Ze zou daarmede een zeer ernstige schuld
niet alleen tegenover die onmondige kinde-
ren, maar ook tegenover God den Heere
op zich laden. Christus wees daarop, toen
hij zeide, dat de engelen dezer kinderen
altoos zien het aangezicht des Vaders, die
in de hemelen is (Matth. 18: 10). Het is
juist daarom, dat onze Gereformeerde Ker-
ken in twijfelschietende gevallen liever
iets milder waren met de toebediening van
den doop, dan dat ze één kind, dat recht
op den doop had, den doop zouden ont-
houden.

Is het eerste vraagstuk hiermede afge-
handeld, dan komen we thans in de tweede
plaats tot de vraag, welke bijzondere
garanties de Kerk elschen mag, wanneer
de doop aan zulk een kind zal bediend
worden. Dat de Kerk door zulke garantien
te elschen, aan het recht op den doop van
zulk een kind niet te kort doet, spreekt wel
vanzelf. Bij elken doop elucht de Kerk
zekere garantien. Bij den doop der volwas-
senen moet de doopeling zelfs vooraf een
breede reeks van vragen beantwoorden en
verschillende beloften afleggen, wanneer hij
gedoopt wil worden. En evenzoo geschiedt
dit ook bij den doop der kinderen; alleen

worden deze vragen hier niet voorgelegd
aan het kind, maar aan de ouders of getuigen.
Van deze garantien mag de Kerk niet
af laten, omdat daarvan het recht op den
doop afhangt en ze derhalve voor de be-
diening des doops een essentieel vereischte
zijn. Of de ouders van het kind belijdenis
des geloofs hebben afgelegd of niet, raakt
het recht van het kind op den doop niet,
maar maakt wel onderscheid ten opzichte van
de vraag, hoe de Kerk in dat geval genoeg-
zame waarborgen kan ontvangen, dat het
kind Christelijk zal worden opgevoed. Wat
men dan ook wel voorgesteld heeft, om
bij den doop van zulke kinderen de
moeilijkheid te ontgaan door de doop-
vragen weg te laten en het kind zóó maar
te doopen, zoo felteijk hierop neerkomen,
dat de Kerk dan zulk een kind doopte
zonder behoorlijke garantie voor de Christe-
lijke opvoeding ontvangen te hebben, wat
in strijd zou wesen met een der grondbegi-
nselen van ons Gereformeerde Kerkrecht. In de
Doopsformulieren van alle Gereformeerde
Kerken wordt van de ouders zulk een garanti-
belofte gevraagd. Voor de Gereformeerde
Kerk is die garantbelofte zelfs de conditie
sine qua non voor de bediening van den
doop. En hoe zou de Gereformeerde Kerk
dan in de hier bedoelde gevallen van deze
elch kunnen afdoelen, zonder dat ze principieel
haar standpunt ten opzichte van den doop
prijs gaf.

Garantie voor de christelijke opvoeding
moet er bij den doop van elk kind ge-
geven worden, en er ligt dus niets vreemde
in, dat de Gereformeerde Kerk ook in
dit geval die garantie elucht. Eigenaardig
is alleen, dat deze garantie hier een
exceptioneel karakter draagt, omdat de
positie der ouders exceptioneel is. Gemeenlijk
toch treden de ouders, als de natuurlijke
opvoeders van het kind, bij den doop op,
leggen zij de belofte af en is deze belofte
voor de Kerk voldoende. Hierin onderscheidt
zich toch het Gereformeerde Kerkrecht van
elk ander, gelijk we later zullen zien, dat
het bij den doop het natuurlijke recht der
ouders erkent en handhaaft, en hen in de
eerste plaats als de verantwoordelijke per-
sonen voor de opvoeding van het kind
beschouwt. Hebben de ouders belijdenis
des geloofs afgelegd, zijn ze mondighe leden
der Kerk geworden, kan hun belofte daarom
als voldoende garantie worden aangenomen,
dan behoeft die belofte niet bevestigd of af-
gevuuld te worden door die van getuigen. Niet,
dat onze Kerken daarom het optreden van
getuigen naast de ouders hebben afgekeurd;
oudtijds was dit zelfs algemeen gebruik,
ook waar de ouders belijdenis des geloofs
waren, en in de oude doopboeken zien men de
namen dezer getuigen zelfs telkens vermeld.
Maar geelicht werd het optreden dezer
getuigen niet; het was een „middelmooie
zaak“, waarin men de ouders vrij liet.
Geheel anders daarentegen kwam de zaak
te staan, wanneer de kerkelijke staat der
ouders niet geheel in orde was. Voortent,
en dit kwam vroeger het meest voor, als
de ouders geen lid waren van de Gerefor-
meerde Kerk, maar hoezel ze nog Roomsch,
Mennoniet of Remonstrantsch waren, toch
wel sympathie voor de Gereformeerde Kerk
hadden en daarom hun kinderen in de
Gereformeerde Kerk wilden laten doopen.
Zulk een doop weigerden deden onze vaders
niet, maar ze elchten dan bijzonder waar-
borgen, dat de opvoeding van het kind
in Gereformeerden zin geschieden zou. Een
tweede geval deed zich voor, wanneer de
ouders wel lid der Gereformeerde Kerk waren
en daar zelfs belijdenis des geloofs hadden
afgelegd, maar wegens slechten levenswandel
of onrechtzinnige belijdenis waren gecensu-
reerd. Zoolang deze censuur nog niet tot
excommunicatie geleid had, werden de
kinderen van zulke gecensureerden wel ge-
doopt, maar ook hier moesten de ouders
bijzondere garantien stellen voor de op-
voeding, omdat de kerk op de belofte dezer
ouders alleen dan geen genoegen namen
kon maken. En evenzoo geschiedde in de
derde plaats, wanneer de ouders nog geen
belijdenis des geloofs hadden afgelegd; deze
onmondige leden der Kerk konden, evenals
als de leden van andere Kerken of de
gecensureerden in eigen, Kerk de stipulatie
bij den doop aangaan, omdat hun
belofte geen voldoende waarborg aan de
Kerk aanbod. Vandaar dat de Gerefor-
meerde Kerken in dit drielst gevallen het
optreden van getuigen naast of in plaats van
de ouders noodzakelijk achtten, en dit plaats
als elsch voor de bediening van den doop
stelden. Zoo is van de vroegste tijden af is
de Gereformeerde Kerken de praktijk ge-
weest: zoo is besloten door alle Gerefor-
meerde Synodes in ons land en in andere
landen; zoo wordt het geleerd door de beste
kenners en uiteenzetters van ons Gerefor-
meerde Kerkrecht, als een Voetius. En de
Amsterdamsche Synode heeft door het op-
trede van getuigen in deze gevallen als
elch te stellen, dus niet anders gedaan
dan bevestigen en handhaven wat steeds
in onze Gereformeerde Kerken usantie en
regel is geweest.

Voordat we op de vraag, hoe dit zooge-
naamde getuigenstelsel ontstaan is, welke
waarde het heeft en in hoeverre dit stelsel
ook voor orze dagen nog aanbeveling
verdiend, nader ingaan, dient echter eerst
het hoofdbegrip uit den weg te worden
genomen, dat de ouders, die natuurlijke
opvoeders van het kind, door dit getuigen-
stelsel worden uitgeschakeld; een bedenk-
ing, die zich vooral in dezen practischen vorm
ult, dat de ouders bij den doop niet zouden
mogen optreden om het kind ten doop te
heffen, de doopvragen te beantwoorden,
kortom, dat ze bij den doop van hun kind
geheel passief zouden hebben te zijn.

Gelijk we vroeger reeds hebben opge-
merkt, is dit naar onze overtuiging zeker
niet de bedoeling van de Amsterdamsche
Synode geweest, maar thans moet op dit
principiele vraagstuk nog iets dieper wor-
den ingegaan. Dit is toch de spill, waarom

het vraagstuk
men liever, het
opvatting, die
in zulk een ge-
te laten doopen,
hun plaats niet
nemen. Kan dit
dan is daarmede
genomen, die tot
deze kinderen as

Nu zij in de
dat ons Doops-
leiding geeft
zulke gevallen
mochten. Stond
(of getuigen) zijt
om te zeggen, d
de getuige antw
zou dan in pla
en de vader
echter staat: i
zigt, wordt blij
neer naast den v
het antwoord doe
Indien de vader
geven kan of b
is, zal de getuige
wanneer de vad
antwoorden verla
van ons Doops
gebaar worden
geval vindt plaat
de moeder bij v
vragen beantwo
formulier noemt
laten van de moe
te wijten, dat toe
werd, nogalgeen
dat de kinderen
en de moeder er
zijn, maar vindt
oorzaak, dat ou
leggen, dat de
gezin, de verant
de opvoeding van
om de stipulati
Dat de moeder
op de opvoeding
hoefte wel niet be
door de Gerefor
in het oudste doe
door a Lasco o
duidelijk: of
dat het uwe p
raken met uwe
dezer kinderen,
doop aanbode
opgroeien, onderv
kennis en vrees
veel betekenis o
der geacht word
doop de belofte d
man als het hoof
wording voor d
daarom zijn belof
men dit juiste be
wanneer men uit
den vader alleen
staat, wilde afle
moeder aanwezig
lofte haar niet ver
den. Terecht heef
rulk een Principi
beaist, dat wa
wedg is, haar
toegekend op di
woorden. Alleen
oog te houden, d
antwoord, de belof
de moeder daarom.
De belofte van d
grond, waarop d
hij als hoofd van
aan, en ook al a
is zijn belofte op
naam om den doo
wanneer zij mede
wordt, verklaart
belofte in te stemt

Zoo is het nu k
gelijkend door k
waarin beide oude
zijn en daarom e
De naam getuige
beter ware het ge
althans voor dese
oudtijds sprak me
van sponsor of fi
en dese naam der
hier eigenlijk bet
al laten we dit v
waarop we later te
duidelijk is, dat
getuige daarin schi
den Kerkeraden de
de opvoeding te g
verlaten van ee
geldigheid heeft,
voogden hun na
binten laten, ze
woord en de belof
der Kerk is niet
van den getuige
waarop de doop
als mondig lid d
antwoordelijkheid
kan de Kerk ver
niet en behoeft o
beletsel te wesen,
instemming kunne
bintenis, evenals
lijk zijn naam ond
al wordt deze ac
ondertekening van
men hier nog ver
de Kerkeraad er j
ook de ouders med
en haar bevestig
kerkelijken zin nog
gewoonlijk in burg
en kunnen wel deg
dige belofte afleg
van het kind wou
ouders kwamen te
betekenis kunnen
zaak voor den rec
belofte niet alleen
mede door de oude
verband met het